

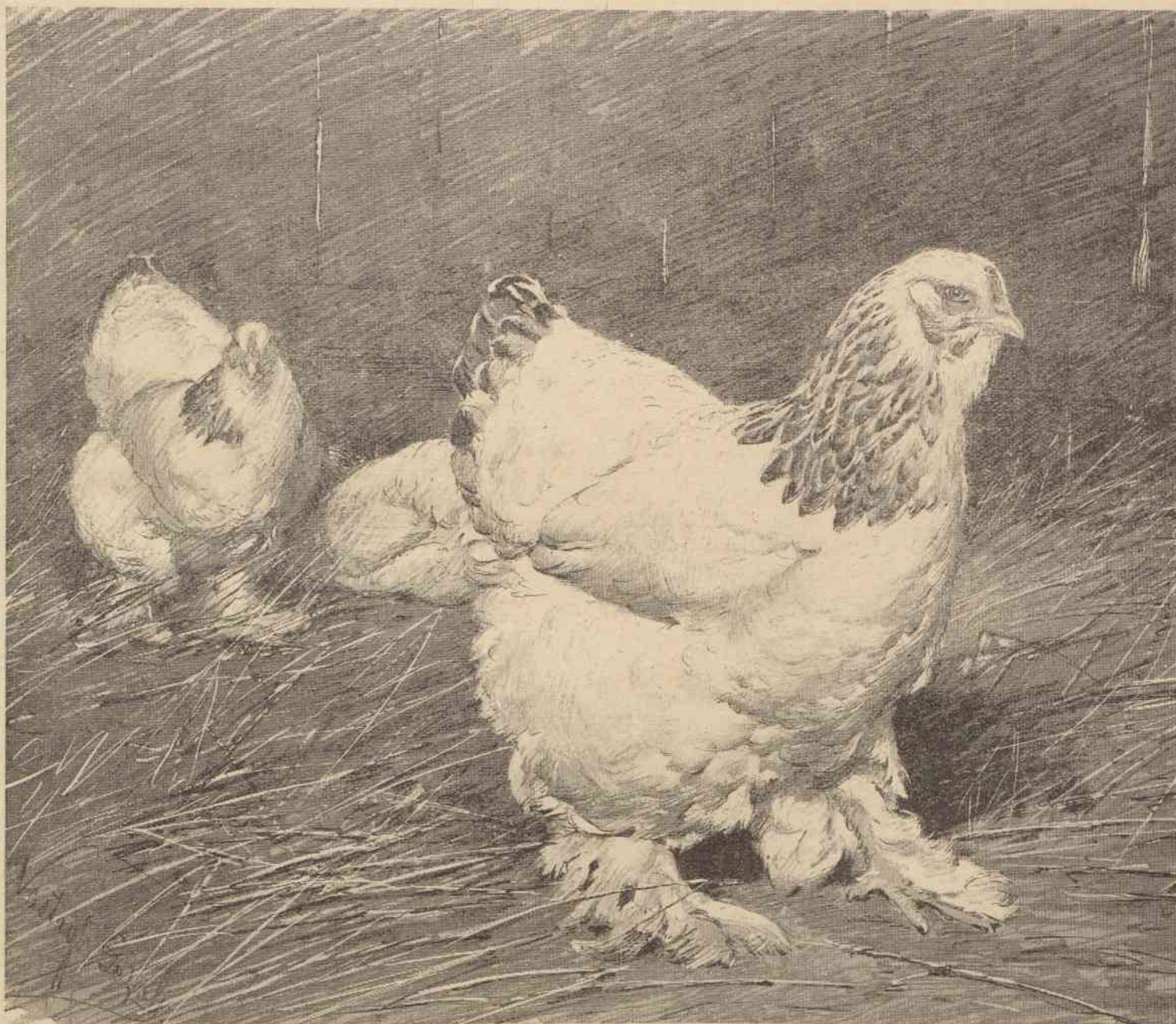
Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET FELÜGYELETE ALATT
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. — fillér.
Félévre..... 5 — „
Negyedévre .. 2 „ 50 „
Egges szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ
JESZENSZKY PÁL
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
TITKÁRJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).
Hirdetések díjazásán szerint.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Egyéves világos Bráhma-tyúk.

Tenyészállatkiállításaink színvonalának emelése.

Örömmel tapasztalható, hogy a gazdaközönség mezőgazdasági üzemében az állattenyésztésnek napról-napra nagyobb fontosságot tulajdonít, mely körülménnyel karöltve jár a kiválóbb tenyészanyag iránti élénkebb kereslet. Ebből azt kellene következtetnünk, hogy a gazdaközönség a tenyészállatkiállításoknak is fokozódó fontosságot tulajdonít és hogy azok úgy a fölhajtás számbeli növekedése, mint a fölhajtott anyag minőségbeli javulása tekintetében évről-évre jelentékenyebb mérvben fejlődnek.

Sajnos, a tapasztalat ennek ellenkezőjét bizonyítja s a tenyésztők élénk versenykedve helyett inkább közönyt tapasztalunk. Miután azonban gazdaközönségünk sokkal józanabb ítéletképességű, semhogy be ne látná a tenyészkiállításokban való részvétel fontosságát, bizonyára elég fontos okoknak kell közrejátszani, hogy legnevesebb tenyészeteink állataival a kiállításon oly gyéren találkozhatunk.

A tenyészállatkiállításoknak a czélja egyrészt módot nyújtani kiváló tenyészanyag adás-vételére, másrészt alkalmat nyújtani az okulásra és a kiállított állatok tanulmányozására. Valljuk be őszintén, hogy az utóbbi években tenyészállatkiállításaink alig feleltek meg fönt kifejezett czéljuknak. Miután azonban a kiállítások rendezése sok munka és költséggel is jár, hogy a rendezők fáradsága és ügybuzgósága ne lohadjon, másrészt, hogy az okozott sok kiadás is meddő ne legyen, nagyon czélszerűnek

vélem a tapasztalható közönynek az okait kikutatni.

A közönynek fő okát én abban látom, hogy nálunk a kiállítások túlságos gyakoriak. Évenként rendez az OMGE. egy bírálat és díjazással kapcsolatos országos tenyészállatvásárt Budapesten; csaknem minden második évben rendeztetik egyéb kiállítás keretében egy tenyészállatkiállítás valamelyik vidéki városban. Ezeket felül rendeztetik csaknem vármegyénként 1—2 vidéki jellegű tenyészállatkiállítás is. Nevesebb tenyésztők a vidéki tenyészállatdíjazásokról nem maradhatnak el, állataikkal azokon mejelelni, a kisgazdaközönség oktatása szempontjából, csaknem morális kötelesség, de kívánatos volna, hogy az országos jellegű kiállításokon is részt vegyenek. Ámde a kiállításokra való fölhajtás időbe és pénzbe kerül, azonfelül a kiállított állatokra nézve — sok esetben állategészségügyi szempontokból az otthonmaradottakra nézve is — kockázattal jár. Épen nem lehet tehát megütközni azon, hogy a tenyésztőknek egy nagyon tetemes része távol tartja magát s ezzel országos jellegű kiállításainkat hézagossá téve, azok értékét, hatását módfelelt csökkentik.

Én az ilyen hézagos kiállításokat hátrányosaknak is tartom, mert a kitüntetések és díjak értékét-beesét csökkentik. Nem egy előkelő tenyésztő azért akar versenyen kívül maradni, mert a gyér konkurrenzia mellett a díjra való pályázást érdemesnek nem tartja, mely körülmény még inkább fokozza azon épen nem ritka esetet, hogy a fő díjak másod-, sőt néha harmadrendű tenyészetek egy-egy sikerültebb állatának ítéltetik oda,

ezzel azonban nézetem szerint az állattenyésztés ügyének nem teszünk jó szolgálatot, mert mi a következménye ennek? Mindannyian úgy vagyunk vele, hogy tulajdon jószágunkat többé-kevésbé elfogultan bíráljuk s már most, habár tenyészeteink csak másod- vagy harmadrendű is, de a kiállításon az országos bíráló-bizottság jobbnak hiányában nekünk ítéli oda az első díjat, nem-e erősíti ezzel meg öntetsző hibás véleményünket? Bizonyára igen s ezzel hátráltatja a tenyészeteink fejlesztését, mert elbizakodottá tesz bennünket, szóval, megtéveszt; de megtéveszti a tenyészállatotkereső közönségnek is azon részét, a mely ninesen azon a fokon, hogy önmaga helyes bírálatot megejtjen tudjon. Túlságos gyakoriak lévén a kiállítások s a legtöbb esetben hézagos a fölhajtás, a földíjak gyakran kerülnek illetéktelen helyre, a minek természetes következménye, hogy azoknak becse csökken s az azokért való versenykedvet még inkább apasztja.

Hogy tehát tenyészállatkiállításainkat hivatásuk magaslatára emeljük, hogy azoknak nagyobb fölhajtást biztosítsunk, a kiállítások számának apasztása mulhatlanul szükséges. Ne rendezessék minden évben két országos jellegű tenyészállatkiállítás is, hanem csak minden három, négy vagy öt évben egy és pedig Budapesten. Így több és nagyobb díjak is fognak rendelkezésre állani. Ha a nagyobb és jobb tenyésztők nem lesznek oly gyakran zaklatva, hiszem, hogy csaknem kivétel nélkül föl fogják keresni állataikkal kiállításainkat, hogy tenyészeteik haladásának mérvét igazi és nagy versenyben másokéval összemérhessék, ez-

TÁRCZA.

Rovatvezető: **Buday Barna.**

Öregbojtár.

Öregbojtár a dobozi gulyában; Könyves Nagy Istvánnak hívják, még az öreg apjáról, mivelhogy az olyan tudákos ember volt s nagyon szerette a nyomtatott írást. Harminczkettedik esztendeje, hogy ott szolgál a báró úrnál; előregedett, de azért használható ember, gondját viseli annak a pár száz tinónak, a mit a kezére bíztak. Föl is vihette vón' már Isten a dolgát, csürös, béresgazda lehetett volna; számadó is, ha épen nagyon törte volna magát. De hát megmaradt ő a maga egyformaságában. A mi suhanczár, más kosztján élésködő legénybojtár volt a keze alatt, mind biztatta az akkoriban — már mint a maga jóvoltából is, — hogy Estók bácsi, fölviszi Isten a

dolgát, béresgazda lesz ma-holnap kelmedből, vagy talán számadó is, oszt' csak úgy átheveri a napot, s hosszú bottal jár a béresek után. Elhallgatta Könyves Nagy István a biztató beszédet, dörögött rá egyet, oszt' abbahagyta.

Nagynéha kelt csak ki: — Nem nekem való vón' az, hagyjatok föl vele.

Másszor meg, a mikor ujra elővették, hogy akár penzióba is mehetne már, azt felelte: — Kitarok én addig, a míg ezek a tinók igába kerülnek.

Hogy mégis elvált a gulyától, nem ő, hanem a szerencse volt annak oka.

Nagy paksamétás írás jött a dobozi bíróhoz, az volt benne megírva, hogy meghalt Tóth József özvegye: született Könyves Nagy Juliána a mi Nagy Istvánunk édes testvére s a mi vagyon a férjéről rámaradt, gyermeke nem lévén, rátestálja Könyves Nagy Istvánra.

Csak úgy immel-ámmal fogadta Nagy

István a szerencsését, nem lehet tudni örvend-e neki vagy sem.

Ő nem szólt róla senkinek; a kivel összejött azok biztatgatták, hogy csak el, mihamarabb bele kell ülni abba a házba, mert úgy lehet, hogy még el is veszik tőle. De az öreg csak húzta, halogatta s azt hajtotta mindig, hogy ráérünk még!

Igy mult el valami négy, vagy öt hét.

A suhanczár bojtárok is elővették:

— Ha nekünk annyi gazdaságunk volna, mint kelmednek, nem törnénk magunkat ez után a jószág után. — Nem éjjeleznénk kint az Isten szabad ege alatt hidegben, esőben. Meg le se hordatnánk magunkat azért, ha valami baj esik a gulyában.

Unni kezdte a dolgot Könyves Nagy István s egy nap beállított a tisztartóhoz.

— Elmegyek, instálom alásan — mondá — nem tudok megmaradni; meg aztán azzal a szószaporító feleséggel sem bírok már.

Legjobb szerkezet! Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

zel azután, mert ritkábbá és nehezebben megszerezhetővé válnak, a díjak és kitüntetések becse is valódi értékük fokára emelkedik. Főntartani és nagyobb díjakkal ellátni volna azonban szükséges a szűkebb körü vidéki állatdíjazásokat.

Megjegyezni kívánom azonban, hogy az OMGE. által rendezni szokott tenyészállatvásárok évenkénti megtartását, de bírálat és díjazás nélkül, a jövőben is megtartandónak vélem, sőt nagyon hiszem, hogy azok méretei így még inkább növekedni fognak.

Pókay Dezső.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

A felső Vág és Garam vidékének állattenyésztési viszonyai.

A ki Zólyom-, Túróc-, Liptó- és Árva-megyék állattenyésztési viszonyait közelebbről nem ismeri, az csodálkozva vesz tudomást azokról a kezdetleges állapotokról, melyek a felvidék e megyéiben tapasztalhatók. Csak négy év előtt is még nem tartozott a ritkaságok közé, hogy a használatban levő községi tenyészbikák általában csak 115—120 cm. magasak voltak és alig haladták meg a 2 mm. súlyt. Ezen bikákhoz hasonló volt természetesen a tehénállomány is; és ez nem valami kishegyi- vagy riskafajta, hanem rendes nagyságu nyugati marha után nevelt ivadék volt, mely csak a rossz tartás s még rosszabb táplálkozás folytán koreszosodott el annyira.

Vajjon mik az okai, hogy ezen megyék állattenyésztése kevés kivétellel a kezdetlegesség legalsóbb fokán áll, holott látszó-

lag minden kellék meg van arra, hogy a szarvasmarhatenyésztés ne csak kellőképpen üzessék, de kiváló szerepet is játszon e megyék gazdasági életében?

Ily okok többek között a községek építkezési és birtokmegosztási viszonyai, a nép tudatlansága és indolenciája, a megfelelő tenyészállatok hiánya, s a marha értékesítésének nehézségei.

A községek építkezési módja nézetem szerint annyiban bír befolyással e vármegyék állattenyésztésére, mert az itteni községek rendszerint valamely völgyben úgy épültek, hogy annak házai úgyszólván egymás hátán vannak. A hol a tagosítás megtörtént, az úgy lett keresztülhajtva, hogy a gazda földje minősége szerint annyi darabban kapta a neki járó részt, a hány féle föld a község határában volt. Azon állítást, hogy az itt említett körülmények nagyon is befolyásolják az állattenyésztést, legjobban bebizonyítva látom azáltal, hogy azon kevés községben, melyek széjjel-szórva épültek, a hol minden gazda saját egy tagban lévő birtokocskáján lakik, az állattenyésztés sokkal magasabb fokon áll, mint a többi községekben.

Az állattenyésztés fejlődésének másik főakadálya magában e megyék népében keresendő. Nagybárá semmi érve s hajlama nincsen a szarvasmarhatenyésztés iránt. A marhát rendszeren csak akkor kezdi gondozni, midőn az neki már közvetlen hasznot nyújt. Az az üszőjét pl. csak akkor kezdi kellőképpen — de azt is csak saját fölfogása szerint kellőképpen — etetni s gondozni, a mikor az már leellett s tejelni kezd. Tinóját csak akkor, mikor már fogni kezdi, míg ezen időpont be nem áll, csak annyit ad marhájának, hogy éhen ne pusztuljon. E mellett az itteni nép azt a fölfogást vallja, hogy minél több marhát tart — ha nincs is elég lakosság — annál többet jövedelmez az neki. Egy gazda, ki két darab marhát alig bír kellőképpen átteleltetni,

tart öt-hat darabot. Képzeltető, hogy ezek aztán mily takarmányozásban részesülnek.

A juhtenyésztéshez még inkább mutat kedvet a fölvidéki tót paraszt. Oly helyen, a hol a juh mellett még marhát is tart az illető, a takarmány javát a juh kapja, a másik minőség az ököré, a harmadikat kapja a tehén, az alja a fiatal marháé. Ha megkérdezzük az illető gazdát, miért eteti így marháját, azt feleli, hogy a juh adja a legtöbb hasznot, azért kell legjobban etetni is. A gazda t. i. úgy számít: márcziusban eladom a bárányokat, ebből látom az első pénzt, mely a gazdaságból befolyik; májusban eladom a gyapjút; nyáron át minden hónapban leszámolok a sajttal, a neki szállított juhtúróért; szeptemberben megint hoz pénzt a második nyírású gyapjú s októberben a kimustrált juh. Ilykép a juh a gazdának úgyszólván egyedüli s állandó jövedelmi forrása annál is inkább, mert bizony a földekből csak nagyon kis hasznot tud kikapni. Arra persze nem gondol, hogyha fiatal marháját úgy telettené mint a juhot s azon legelőkre hajtáná, a melyekre a juhot, melyek többnyire alpesi legelők, a hol a fű oly nagy, hogy egy részét rendszeren kaszálónak is használják, sokkal nagyobb s biztosabb hasznot tudna elérni, mint a juhtartással, mely utóbbi egyáltalán nem jövedelmező, a mennyiben — *hosszú teleink közelgetésében annyit eszik meg télen át, mint a mennyi hasznot nyújt nyáron*, de azt parasztunk nem számítja; takarmányát nem veszi készpénzért, tehát kiadásnak nem tekinti. Ezen gazdálkodási mód mellett főképp azon tény játszik még nagy szerepet, hogy szegény népünknek nincsen annyi pénze, hogy várhatna két-három évig, míg a borjút jó haszonnal eladhatná, mert a mindenféle adó majd agyonnyomja — tartozik itt is, ott is — s óriási kamatot szed a rendszeren lelketlen kereskedő vagy koreszmáros. Ha pedig volna egy kis pénze vagy keresete, úgy azt el-

— Hová megyen?

— Hát úgy áll a dolog, hogy hagyott rám a Julis néném egy pár köblös földet, meg házat; oszt' nem szeretném, ha parlagon heverne, hát megmivelem.

— Nyugalomban akar élni most már, ugye bár?

— Abban, ha ugyan hozzá tudok szokni.

Elkészítette a könyvét a tisztartó, átadta, megdicsérte, a miért becsületesen szolgált; a penzióját is fölhozta neki, hogy ebből ennyit, abból annyit kap. Kezet fogott vele és sok szerencsét kívánt neki.

Nagy István csak hallgatta a jószívű beszédet; ki-kitörült egy könyecseppet a szeméből s elgondolkodott, hogy mi is az, a mit még mondani akart? De csak nem jutott az eszébe.

A mikor a tisztartó elvégezte a mondókáját, Istennek ajánlotta, kifelé fordult s elballagott.

Lassan, gondolkodva lépkedett végig az ámbituson; egyszerre csak megfordult hirtelen s visszament az irodába.

— A végett a tinók végett fordultam volna be, ha szives lesz meghallgatni a teens úr. Ha már eddig fölneveltem őket,

ha megőriztem bajtól, csapástól s ha már el kell tőlök válnom, arra kérném a teens urat, hogy jó kezekre bízna, mert szelid, kezes jószág az, megérdemli a jó bánásmódot.

Megígérte a tisztartó s nyugodtabb lett erre Könyves Nagy István. Hogy utólszor lássa, kiballagott a rónára a gulyához; búcsúzkodni ment, meg átadni a jószágot a számadónak. A mint sorra hívogatta őket, hogy ne te Dallos, Bogár Darú ne, s a mint számlálták, végigsimogatta valamennyit. Azután elbúcsúzott s elment. Beült a maga portájára s heteken át hírt se hallottunk felőle.

Negyedévre, a mikor a konvencziójáért jött el, sokat panaszkodott, hogy így-úgy, nem neki való az az uri élet, akkor kelni, a mikor tetszik, oda menni, a hol dolog nincs; csak hogy épen ott legyen, lebzselni egész álló nap; nem tetszett az neki s mihelyt arra fordíthatta a beszédet, apróakikérdezte a gulya dolgát, meg hogy kezdve a Dallostól a Csengőig nem fogytak-e meg a tinók s olyan kezesek-e még, mint az ő keze alatt voltak. Nagyon el szeretett róluk beszélgetni. Előbb ritkábban, de később minden vásár-

nap ellátogatott a dobozi pusztára, kiballagott a gulyához, elnézte a legelésző tinókat, körül-körül ólálgatta a gulyát s ott töltött fél napokat. Szentmihálykor pedig ott is maradt végleg.

Úgy volt, hogy hasztalan marasztotta a felesége Könyves Nagy Istvánt, csak visszavágyott az oda, a hol azt a harminczkét esztendő szolgálta.

Beállított a tisztartóhoz s elmondta illedelmesen a mondókáját.

— Nem tudok én ott megszokni. Ha a teens úr a kezemre bízna a tinókat, visszajönnék. A mi vagyonkám van, árendába adom, mert nagy uraság az nekem ott lebzselni; nem szoktam én azt meg, kint a pusztán öregedtem a jószág között.

Megkínálta a tisztartó, hogy ha akar, eljöhet pajtagazdának, is de ő csak szabadkozott.

— Nem, teens uram, csak visszamegyek én a gulyához, másutt nem tudnék én már megélni.

És visszament. S ott azon a rónán a dobozi gulya mellett újra fölhangzik ma az ócska furulyából a nóta: az öregbojtárról, a gulyásbojtárról.

Agh Endre.

issza, mert fájdalom, roppant iszákos az itteni nép. Előadások, tanítás, rábeszélés által népünket jobb gazdálkodási módra akarni bírni, nagy régi hagyományos szokásaitól elterelni, úgyszólván lehetetlen. Ép e körülmények miatt igen nagy bajnak tartom, hogy nincs, ki a szegény elhanyagolt nép gazdasági viszonyaival behatóbban foglalkoznék s a meglevő hibák kiküszöbölésére és a viszonyok javítására, vagy legalább türethetőbbé tételére törekednék. Igen üdvös volna pl. az összes említett fölvidéki megyékben a községek legeltetési viszonyait rendezni, s főleg az alpesi legelők szakszerű és czélszerű kihasználásáról gondoskodni. Fáj az embernek, ha látja, hogy az itteni gyönyörű, tápdús alpesi legelők jóformán teljesen kihasználatlanul maradnak, legtöbbször egy pár juhnyáj legel rajtuk, míg lent a völgyben a tehenek és növendékmarha haszontalan rossz tarlókon legel és az éhhalállal küzd.

Nagyon hátráltatja az állattenyésztés okoszerű üzését és jövedelmezőségét azon körülmény is, hogy megfelelő tenyészanyagra az itteni gazda szert tenni nem tud. Történetek ugyan erre vonatkozó mindenféle kísérletek, hanem ezek inkább egyes befolyásosabb birtokosok passzióját elégitették ki, mintsem a nép érdekeit mozdították elő. Így behoztak Zólyom-, Liptó- és Árva megyékbe rövid egymásutánban hollandi, kuhlandi, berni, simmenthali és bonyhádi bikákat és teheneket. Természetes, hogy ezen importok sem mentek át a kisgazda birtokába; de mégis ha czéltudatosan s következetesen eszközöltettek volna, meglátszana hatásuk a kisgazda marháján is, mint a hogy meglátszik is Túróc megyében, a hová az intéző körök kezdetlől fogva pinzgau teheneket s bikákat hozattak, ezeket a kisgazdák között kiosztották és állandóan ezen fajta mellett ki is tartottak.

Az említett kívül hátráltatják még az említett vármegyék állattenyésztésének fejlődését, a legeltetési viszonyok és az erdőbirtok fölöstésének módja és ebből kifolyólag az erdőben való legeltetésnek tilalma. — Nálunk t. i. az erdők nagyobbára a községek tulajdonát képezik, s az egyes gazda csak ritkán bír saját erdővel.

A községi erdő nem a község lakosainak, hanem a községnek mint erkölcsi testületnek képezi birtokát. Ezért vállt szükségessé ezen erdők állami kezelése és azért tilalmas a községi erdők legeltetése. Ez a körülmény, a melyen természetesen segíteni bajos, nagyon sújt sok községet, mert legelője ilyformán egyáltalán nincs.

Mindezen már felsorolt hátrányok és nehézségekhez járul még a haszonállatok nehéz értékesítése. Mióta a ragadós tüdőlob miatt Németország felé elzárták a határt, azóta a pl. oly híres zólyomi vásárokat, a honnan azelőtt egy vásár alkalmával több száz darab marha ment ki Németországba — a német vevők nem keresik föl többé és ámbár utóbbi időben a határzár megszűnt, a viszonyok e tekintetben nem javultak, mert a vevők már elszoktak.

A felsorolt bajokon csak úgy lehetne segíteni, ha az egész fölvidék marhaállománya regeneráltatnék és egy fölvidéki tájfajta létesítették, mely aztán hivatva volna nemcsak mint haszonmarha szolgálni, hanem hasonlóan az ausztriai alpesi tartományok marhájához, mely jóformán egész Közép-Európát látja el tenyészanyaggal, ennek versenytársaként Magyarország keleti szomszédjainak a szükséges tenyészanyagot szolgáltatni.

Ébner Ferencz.

A mindszent-algyői uradalmi gyapjú ismertetése.

A mindszent-algyői uradalom rambouillet-juhászatából évenként mintegy 30000 kg. gyapjú kerül eladásra.

A gyapjú tartalmaz átlag 12·62% vizet, 15·63% zsirt, 36·46% piszkot, 35·29% gyapjúanyagot. Göndörödése a P_1 — P_2 — S és T közt váltakozik — AA — A — B és C minőség. Ezen sortimentumokat mutatta ki a m. kir. gyapjuminősítő intézet is, egyes bundák osztályozásánál eléggé kedvező arányban.

1900 július 1-én az uradalom az összes gyapjú 10% -át, mint átlagmintát, gondosan összeállítva Budapesten, Wolfner Gyula gyárában kimosatta és az itteni osztályozás eredménye a következő lett: Prima min. AA — A 80·26%, secunda min. B 11·05%, hulladék 7·21%, kolonc 0·48%, osztályozási veszteség 1·00%. Ebből folyólag, a gyapjú kiegyenlítettége igen kedvezőnek mondható.

A gyapjú magassága átlag 6 cm., színe fehér, fénye homályos, belsejének szába-lyos, tiszta.

A szálak átmérőjét a mikroszkopikus vizsgálat következő eredménye mutatja:

ezred milliméter	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Átlag
	17·7	17·7	19·0	18·8	20·9	20·5	19·5	17·2	18·1	40·6	20·5
	24·6	25·6	26·2	31·4	17·7	26·2	28·6	29·1	29·4	24·0	26·3
	18·7	18·8	17·9	16·1	27·5	19·9	18·6	19·8	18·5	36·7	21·2
	24·1	24·2	25·0	28·2	25·8	26·6	26·9	28·4	28·6	25·1	26·3
Átlag:	21·3	21·6	22·1	22·4	23·0	23·3	23·4	23·6	23·6	31·6	23·6

A szálak t. i. négy helyen lettek megmérve és így az ugyanazon szálon lemért átmérőkülönbsétek azt is mutatják, hogy a gyapjuszálak hűsége eléggé kedvező; lévén a gyapjuszálak természetes tulajdonsága, hogy nem egyenletesen vastagok, hanem különböző helyen más-más átmérővel bírnak.

Másrészt ezen mikroszkopikus méretek átlagos számai azt mutatják, hogy a tíz szál között csak egy tertia minőségű szál találtatott — a 31·6 ezred milliméter átmérőjű — míg a többi kilencz szál a prima vastagságra esik; maga a nagy átlagot kifejező 23·6 ezred milliméter átmérő pedig a gyapjú A minőségét (Prima) fejezi ki.

Egyes rendement meghatározások szerint a kosgyapjúk rendementja 37·91, az ürügyapjúk rendementja 40·57, az anyaggyapjúk rendementja 47·18. Az ezek után kiszámított átlagos rendement 41·47.

Az 1900. év július 1-én Budapesten, Wolfner Gyula gyárában kimosatott 3181 kgr. szennyes gyapjúból lett 950·50 kgr. kiszáritott gyapjú, a mi 17% viztartalomra kiszámítva, 35·29% rendementnek felel meg.

A gyapjú nedvessége 12·62%, zsirtar-

talma átlag 15·63%; a zsiranyag olajos, kissé sárgás színű és könnyen mosható.

A szálak szilárdságára és nyújthatóságára vonatkozó vizsgálatok szerint a szálak szakítási terhelése 486—11·66 gramm, vagyis a szálak keresztmetszetének egy négyzet milliméterjére eső terhelés 13666—14789 gr közt váltakozik. Ezen szilárdság a rambouillet gyapjúk közt kiváló; még föltünőbb a szálak nyújthatósága, a mi az eddig megvizsgált mindszent-algyői uradalmi gyapjúszálaknál 36·7—41·5%-ot tesz ki. Olyan nyújthatóságnak deklarálja ezt maga a gyapjuminősítő intézet, melyet csak az ausztriai fésűs AA gyapjú mul fölül.

A föntebbiekből kitűnik, hogy a mindszent-algyői uradalmi gyapjúanyag sima szövetek készítéséhez igen alkalmas és általában, mint jóminőségű, finom fésűs gyapjú jellemezhető.

A múlt évben a szennyes gyapjú 70 frton kelt el mm.-ként, míg a mosott gyapjúért 250 frtot kapott az uradalom. Ez utóbbit véve alapul, 35·29% rendementvel a szennyes gyapjú olcsón lett eladva, mert ha 100 kg. szennyes gyapjú 35·29 kg. tiszta gyapjúanyagot tartalmaz, akkor az arány így állítható föl: $100:35·29 = 250:X$, a mely szerint 1 mm. szennyes gyapjú értéke: = 88 frt 22 kr., levonva 1 mm. gyapjúmosási költséget, 5 frtot, összesen 83 frt 22 kr.

A Wolfner-féle gyár adataitól eltekintve, melyeket az osztályozás, mosás és szárítás személyes ellenőrzése mellett állítottam össze, minden egyéb adat a m. kir. gyapjuminősítő intézettől származik. *Rákos Béla.*

Állategészségügy.

Rovatvezető: **Dr. Rátz István.**

Az ebadó és a veszettség.

*) Több mint egy évtizedtől el azóta, hogy hazánkban is, a nyugati államok példája nyomán, a veszettség leküzdésére a leghatásosabb közigazgatási eszköz, az ebadó meghonosította ott és az 1888. évi VII. t.-cz. 72. §-a a törvényhatóságokat az ebadó tartásról szóló szabályrendelet alkotására kötelezte. A törvényhatóságok azután, szem előtt tartva a közönség amúgy is adókkal túlterhelt anyagi helyzetét, az ebadó kivételénél többnyire minimalis összegeket állapított meg.

Temes vármegye az 1890. évben alkotta meg és az 1892. évi január hó 1-én léptette életbe az ebadóról szóló szabályrendeletét és a területén lévő kutyákat, az első pusztai, illetve pásztoreb kivételével, 1 K-tól 8 K-ig terjedő pénzüsszeggel adóztatta meg. Talán nem érdektelen most, rövid visszapillantással az azóta elmúlt 10 évre, megállapítani azt, hogy mennyiben felelt meg a törvényhatóság területén a kutyaadó a hozzá fűzött azon várakozásnak, hogy kirovása a veszettség előfordulásának számát tetemesen csökkenteni fogja.

A Temes vármegye területén lévő kutyák

számát az ebadó ezimén befolyt összegek mutatják; az ebadóból befolyt:

1892. évben	55.983 K 16 f
1893. „	46.003 „ 88 „
1894. „	49.300 „ 16 „
1895. „	44.586 „ 48 „
1896. „	42.439 „ 04 „
1897. „	34.701 „ 46 „
1898. „	35.901 „ 66 „
1899. „	36.527 „ 86 „
1900. decz. 1-ig	31.294 „ 32 „

Az 1898. és 1899. években mutatkozó jövedelmi többlet onnan származik, hogy a hátralékok, különösen az 1897. inséges esztendőről, ezekben az években lettek behajtvva.

Az ebadó tehát évről-évre igen föltűnően apad s bár fölötte valószínű, hogy a kutyák létszámának kisebbedése nem felel meg egészben a föltüntetett adócsökkenésnek, mert az ebek összeírása ma talán már nem történik azzal a szigorúsággal, mint az első években, mégis tagadhatatlan, hogy ez az új adónem általában a kutyák számának tetemes csökkenését vonja maga után. Kétségtelen tehát, hogy az ebadó abban az irányban megfelelt céljának, hogy a kutyák egy részét apasztotta.

Lássuk most már, hogy a veszetségi esetek száma milyen arányban áll az állandóan csökkenő kutyalétszámhoz? A föntebb említett évek alatt veszetségi eset észleltetett:

1892. évben Temes vm. 9, az országban	526 kutyán
1893. „ „ „ 33, „ „	756 „
1894. „ „ „ 64, „ „	1140 „
1895. „ „ „ 10, „ „	1227 „
1896. „ „ „ 41, „ „	1274 „
1897. „ „ „ 78, „ „	1282 „
1898. „ „ „ 95, „ „	1219 „
1899. „ „ „ 50, „ „	1125 „

A veszetségi esetek tehát nem hogy kevesbedtek volna, hanem ellenkezőleg 1893 óta állandó szaporodást mutatnak. E sajnálatos körülmény okát könnyű kitalálni, ha figyelembe vesszük, hogy Temes vármegye, épen úgy, mint az ország legtöbb törvényhatósága, a félig bitang, kóbor pásztorkutyákat nem adóztatta meg. A többi kutya, kivált a luxus-és vadászból azelőtt is állandó fölügyelet és gondosabb ápolás alatt állott, és ha esetleg a kutyákon a veszetségi jelei mutatkoztak, az állatok ártalmatlanná voltak tehető, mielőtt még kóborlásukkal a betegséget tovább huzozhatták volna.

Az ebadó, hogy céljának teljes módon megfelelhessen, kivétel nélkül, az összes kutyákra volna kivetendő; ott pedig, a hol nevétségesen alacsony összegben lett kiróva, tetemesen fölemelendő és szigorúan behajthatandó, azonkívül a kutyák összeírása sokkal pontosabban volna végrehajthatandó. Csakis ilyen eljárás mellett lehet kilátás arra, hogy a kutyalétszám csökkenésével a veszetségi is ritkulni fog, vagy talán teljesen meg is szűnik.

A veszetségi esetek szaporodása mellett természetesen az embermarási esetek is mind sűrűbben fordultak elő, minek következtében a budapesti Pasteur-intézetnek évről-évre több a betege. A fölsorolt évek alatt Temes vármegyéből az intézet segélyét igénybe vette: 1892. évben 7, 1893. évben 15, 1894. évben 17, 1895. évben 8, 1896. évben 31, 1897. évben 60, 1898. évben 88, 1899. évben 55, 1900. decz. 1-ig 52 egyén.

A lefolyt 8 év alatt e beoltott egyénekből egyetlen egy sem, az oltatlanok közül 4 halt el veszetségekben. A budapesti intézet jelentése szerint a beoltottak 4'6⁰/o-a, az oltatlanok közül pedig 12'7⁰/o esett e borzasztó betegségeknek áldozatul.

Temes vármegyében szerzett tapasztalataimból különösen két érdekesebb eset eléggé eklatánsan bizonyítja a budapesti Pasteur-intézet védőoltásainak kétségtelenül kitűnő hatását. Ugyanis 1898. évi február havában Szakálháza községben egy veszett eb egy ottani gazda 12 éves fiát, azután 3 éves ménlovát, majd egy 8 éves fiúcskát megharapott. A gyermekek rögtön az intézetbe szállítottak és három hét múlva változatlan jó egészségi állapotban tértek onnan vissza, míg az orrán megmárt ménesikő a 14-ik napon veszetségekben elhullott. Hasonló esetet észleltem a folyó évben Józseffalván, hol márczius hó 30-án egy ottani gazda vadász-ebe hirtelen veszetségekben megbetegedvén, saját gazdáját, valamint a történetesen az udvaron turkáló 3 süldő sertést is megharapta. A gazda azonnal a Pasteur-intézetbe vitette föl magát és az oltás óta a legjobb egészségnek örvend, míg a három megharapott sertés a 33-ik napon veszetségekben megbetegedvén, a betegség 2. és 3. napján elpusztultak.

Igen természetes, hogy ezek az esetek nagyban fokozzák azt a bizalmat, a mit a Pasteur-intézet eddig is oly nagy mértékben kiérdemelt. Kívánatos volna azonban, hogy a védő-oltások hatásuk idejére nézve is kipróbáltassanak, mert sajnos, erre nézve kellő tapasztalatok még nem állanak rendelkezésre. Állítólag a kutyák beoltásuk után még 5—6 évig is immunisak a veszetséggel szemben, embereknél azonban ez a kérdés még eldöntve nincsen. A közelmúltban Temes vármegye egyik községében egy 2 év előtt veszett macskától megmárt 6 éves leánykát ismét egy veszett macska karmolta meg és mivel az immunitás idejére nézve biztos tapasztalataink nincsenek, a gyermek újra beoltatott. Feiler Alfréd.

Tejgazdaság.

Rovatvezető: Sierbán János.

A tejminőség kérdésének szabályozása.

(György Endre a m. kir. földművelésügyi miniszter londoni szaktudósítójának jelentése.)

Azon különböző törvények, a melyek az étel és ital hamisításának meggátlása végett hozattak és különösen az 1899-iki Sale of Food and Drugs Act kívánatossá tette szabatos meghatározását annak, hogy hol kezdődik a hamisítás az egyes élelmi cikkeknek, hogy tehát melyek azon lényeges tulajdonságok, a melyek az áru valódiságára megkívánatnak.

A Board of Agriculture egy bizottságot bízott meg azzal, hogy megállapítsa azt, minő hiánya a valódi tej vagy tejföl rendes alkatelemeinek, vagy idegen anyagok vagy víz mily mértékű hozzáadása a tejhez

(beleértve a tejsűrüt) vagy tejföhlöz állapítja meg azt a föltevést, hogy a tej vagy tejföl — míg csak az ellenkező nincs bebizonyítva — nem valódi». Ezen bizottság tagjai gyakorlati gazdák, vegyészek, tanárok és a Board of Agriculture kiküldöttei voltak.

A bizottság jelentését most tette közzé a Board of Agriculture s ezidőszent a bizottság javaslata képezi az angol gazdakörökben a legelőnebb vita tárgyát.

A bizottság összes tagjai egyértelműek voltak annak javaslatában, hogy a Board of Agriculture állapítsa meg szabályrendeletileg a tej minőségének minimális határait; a tejföltre nézve azonban csak annyit javasoltak kimondani, hogy gelatin vagy bármilyen más anyag belekeverése azon föltevésre szolgáltat okot, mikép az nem valódi.

A tej minőségének legalsó határait nézve már hosszú évek előtt épen a gazdaközönség köréből javasolták azok megállapítását a hamisítások meggátlása céljából. Sőt a legtekintélyesebb testület, a Central Chamber of Agriculture a minőség fokozatára nézve is tett már 1895-ben javaslatot, a mely javaslattól azonban legutóbb, 1901 április hó 30-án tartott ülésében némileg eltért.

Szembeszökő a minőség legalsó határánál a megállapítás nehézsége. A tej minősége függ a talajtól, függ a tej különböző természetétől és az évszaktól is. Ezért a javaslatok egy része az volt, hogy a tej különbözőtessék meg vidékek, fejesek és évszakok szerint és mindegyikre külön minimumok állapítsanak meg. Mindegyik ellen azonban szembeszökő volt az ellenvetés is. A fogyasztó a törvény értelmében azt keresi, mit van neki joga megkövetelni a tej minőségétől s nem azt akarja ellenőrizni, hol tartja a gazda a tehenet, mikor feji, mit ad enni s mikor borjazzatja? Tényleg konstatálva lett, hogy még a legjobb minőségű tejet adó Jersey-fajta marhánál is, tavasszal, különösen az esteli fejésnél, mely szállítási kényszer miatt néha csak 6—8 órával van később a reggeli fejésnél, a tej minősége sokkal rosszabb, mint a legrosszabb tehénél is száraz takarmányon, reggeli fejésnél.

Mindezek daczára a bizottság azt ajánlja a kormánynak, hogy a minimális minőséget ugyanazon számban fejezze ki és mindazon esetben, a mikor ez a minőség nincs elérve, a tejeladó ellen mondassék ki az elővételelem, miként teje hamisítva van akár vízzel, akár más módon. Természetesen a gazda ez esetben köteles igazolni magát és a gazdakörök nagy súlyt fektetnek arra, a mit ők a tehenre való apellálásnak neveznek, tudniillik arra, hogy a tehen megfelelő időben ellenőrzés alatt fejessék meg s csak akkor következzenek be a büntető szankciók, ha ez a gazda ellen bizonyítana.

A bizottság által kihallgatott tanúk valomásából az tűnt ki, hogy Angliában az eladásra szánt tej átlagosan 12'5—12'8 százalékig tartalmaz szilárd anyagokat és ebben 3'7—4'0-ig zsíralkatrészeket. Ehhez képest javaslata az, hogy mondassék ki a Board of Agriculture által, hogy ha vala-

mely tejnél az találtatik, hogy az összes szilárd alkatrészek 12, a vajzsír $3\frac{1}{4}$, a többi szilárd anyagok pedig $8\frac{1}{2}\%$ alatt vannak, a további vizsgálat rendelkezések el, a tej gyanúsna találtatván. A bizottság egyes tagjai külön véleményt adtak be; az egyik a tavaszi időszakra külön minimumot akar megállapítani, a másik az összes határt lejjebb szállítani, még pedig $11\cdot75\%$ -ra, a vajzsír határát is leszállítva a márczius-juniusi idényre $2\cdot75\%$ -ra. Ezen véleményhez járultak hozzá nagybárára a gazdakörök is, annival inkább, mert tényleg a gyakorlati gazdák javaslata magában a bizottságban is inkább e felé hajlott. Kívánatosnak tartják ők is az ellenőrzést, a hamisítások meggátolását és e célra szükségesnek találják a minimális minőség szabatos megállapítását; azonban, ha a tej minden időben ezen minimális mérték szerint ítéltek meg, a jóhiszemű gazdát kitennek a hamisítások gyanújának, ha oly határt állapítanak meg, a melyet néha csakugyan nem lehet elérni.

Meg kell még jegyezmem, hogy a Board of Agriculture fölszólítására a vasúttársaságok kijelentették, hogy a vasúti szállításoknál nem fogják ellenezni a tejes edények lezárását és lepecsételését, hogy így az előadó gazda felelőssége egész határozottsággal megállapítható legyen.

A többi tejtermékekre nézve nincs ily határozott javaslat. Azt, hogy a gelatin vagy más anyag hozzáadása további vizsgálatnak veti alá a tejtölt, már érintettem: leszedett teje nézve végső határu a szilárd alkatrészek 9% -a javasoltatik kimondatni és a süritett tejnél a vajzsír 10% -a, a nem zsírszilárd alkatrészeknek pedig 25% -a javasoltatik.

Ezek ellen nincs kifogás egyik részről sem s így valószínűleg bele jönnek a szabályzatba.

Végül azt akarom kiemelni, hogy a sűrű lakosság és a népes városok miatt a tejgazdaság sokkal nagyobb horderővel bírva Angliában, mint másutt: a gazdaközönység nagy érdeklődése a kérdés iránt szembezőköleg jogosult, annival is inkább, mert az élelmiszerek hamisításának ellenőrzése különös gondját képezi a törvényhozásnak és közigazgatásnak egyaránt.

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A világos bráhma tyúk.

Köztenyésztés szempontjából a világos bráhma tyúkfajta a homokos vidéken tenyésztett hazai magyar tyúkok nemesítésére van ajánlva. S hogy e célra megfelel a már megejtett tenyésztési és keresztezési kísérletekből kitűnt. A világos bráhma keresztezése által nem csak a tojás nagysága, egyenletes volta, a tyúk tojóképesége is fokoztatik, hanem főleg a test súlyszaporulatának, s a hús javításának egyik leghathatósabb eszköze hazai magyar tyúkunk nemesítése a bráhmával. Ezen fölül még a közkedvelt fehér színnek átörökítése

is nagy szerepet játszik a keresztezéseknél.

A mi a világos bráhma tyúk keresztezéséből származó utódokat illeti, ezek igen élénkek és élelmesek. Korán kezdenek a tojók tojni s a mi fő, hideg téli időben is tojásuk sárga héjú, egyforma s szép nagy. A magyar bráhma keresztezésű tyúkok tojásai átlagban 61 grammosak, a melyekből tehát egy kilóra 16 db elegendő.

Legföltünőbb azonban az a súlyszaporulat, a mely a keresztezés által eléretett, Összehasonlításként közöljük itt baromfitenyésztési rovatvezetőnk erre vonatkozó adatait, a mely szerint egy közönséges 1—3 éves magyar tojó elősúlya $0\cdot80$ — $1\cdot40$ kgr., egy magyar kakasé pedig $1\cdot28$ — $1\cdot72$ kgr. volna, akkor a magyar bráhma keresztezésű egy éves tojóé, — tehát mint a milyet czimképünk ábrázol — $1\cdot12$ — $1\cdot52$ kgr., ugyan ilyen keresztezésű 1 éves kakasé pedig $1\cdot24$ — $1\cdot81$ kgr. Ebből is kitűnik tehát, hogy a testsúly a keresztezés folytán lekinételesen növekedett.

Czélunkul tüztük ki, lapunk hasábjain hazai legmegfelelőbb baromfifajtának bemutatását, főleg annak kiemelését, hogy az illető fajta a köztenyésztésre mely irányban felel meg legjobban, a mit azon czélzattal teszünk, hogy vele a közjónak használunk.

— gh. —

Külömfélék.

Előfizetési fölhívás.

1901. évi július hó 1-én új előfizetést nyitunk az «Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapok»-ra.

Azon t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése június hó 30-án lejárt, fölkérjük, sziveskedjenek előfizetésüket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt fölhasználni, melyet a június hó végéig előfizetett olvasóinknak e hó 21-én külön levélben küldtünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az sziveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postai utalványon mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Előfizetési ár:

Egész évre	... ..	10 kor.	— fill.
Félévre	... ..	5 kor.	— fill.
Negyedévre	... ..	2 kor.	50 fill.

A budapesti gyapjúaukceziók. Lapunk legutolsó számában beszámoltunk a gyapjúárverések első napjának lefolyásáról. A második nap az első napi vevők jelenlétében, azonban meglehetősen vontatott hangulatban indult meg, főleg azért, mert a katalógus első fele az elhanyagolt szennyes gyapjúkat tartalmazta, később, midőn a jobb fésűs-, szövet- és legfinomabb merinógyapjúk kerültek sorra, a han ulat ismét megélénkült és a kiállított 6560 bál gyapjából összesen 3378 bál kelt el, az első nappal

azonos árakon. Az aukció harmadik napja az előző kettőnél jóval nyugodtabb hangulatban folyt le. A gyenge látogatottság oka az volt, hogy a katonaposztó-szállítók szükségletüket már fedezték, a külföldi vevők egy része pedig már elutazott volt. Minőségben kiváló és jól kezelt gyapjúk változatlan árban keltek el, míg a csekélyebb minőségek további 5% -nyi árhanyatlást szenvedtek. Szennyes gyapjúk teljesen el voltak hanyagolva. A kiállított 5854 bálból mintegy 2200 bál adódott el. A három árverési napon a különféle gyapjúkért fizettek: háton mosott merinókért 330—550, háton mosott középfinom szövetgyapjúkért 306—330, háton mosott középminőségű szövetgyapjúkért 280—305, háton mosott középfinom fésűgyapjúkért 234—268, háton mosott középminőségű fésűgyapjúkért 194—233, szennyes merinókért 80—130, szennyes középfinom szövetgyapjúkért 102—114, szennyes középminőségű szövetgyapjúkért 78—101, szennyes középfinom fésűgyapjúkért 104—122 és szennyes középminőségű fésűgyapjúkért 80 K-tól 103 K-ig; az árak 100 kgr.-ként értendők. Örvedetes jelenségnek kell felémleltünk azt, hogy az ideai gyapjuaukceziókon a katonai kincstár is képviseltette magát s nagyobb bevásárlásokat is tett, a mi a jövőben is kívánatos volna.

Ménlovak eladása. A földművelésügyi miniszter fölhívja mindama tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladt korú ménló van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a ménló mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is (egy koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb augusztus 10-ig a földművelésügyi minisztériumnak jelentsék be. Az eladandó ménnek a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest, úgy, a mint a mut évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsejmelletni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 centiméternél alacsonyabb ménnek, tekintettel a méntelepekben már meglevő anyagra, nem vásároltatnak, kivéve, ha az egyed kitűnő minősége a megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménnek vételára ama királyi adóhivatalnál fog kifizettetni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelöl.

Nemzetközi lóvásár Békés-Csabán.

Nagyfontosságú ügyben tette meg a kezdeményező lépéseket a «Békésmegyei Gazdasági Egyesület» igazgató-választmánya legutóbb tartott ülésén. Békés-Csabán nemzetközi lóvásár rendezését határozta el az Érsekújvárott rendezni szokott nagy lóvásárok mintájára. Az előkészületek máris megtették. Csaba városát megkereste az egyesület, hogy eszközölje ki a belügyminiszternél a vásárjog engedélyezését; részesítse a nagyarányú s közgazdasági és forgalmi szempontból nagyfontosságú vállalkozást anyagi támogatásban; végül építsen a vásártéren pavillont. Az uradalmaikat, nagybirtokosokat és lótenyésztő gazdákat aziránt kereste meg az egyesület, hogy

BECK ÉS GERGELY

BUDAPEST, V., Váci-út 12.

RUSTON-GŐZCSÉPLŐK

BENZINMOTOROK

GAZDASÁGI GÉPEK ÉS ESZKÖZÖK

GŐZGÉPEK

GŐZEKÉK

55.809. szám. II.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. k. áll. ménesbirtokon hízóban álló 266 drb magyarfajta kisorolt igás-ökör, folyó évi július hó 30-án d. e. 11 órakor a vezetésem alatt álló miniszterium tanácstermében zárt írásbeli versenytárgyalás úján eladásra bocsáttatik.

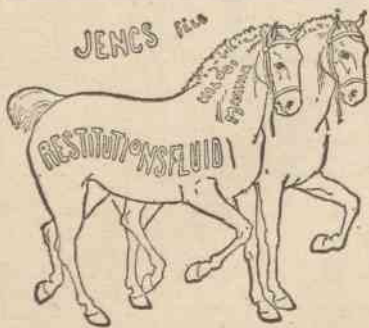
Az eladásra kijelölt hízóökrök az említett ménesbirtokon megtekinthetők, a részletes eladási föltételeket tartalmazó ajánlati minták pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgatótól, mint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságától megszerezhetők.

Kelt Budapesten, 1901. július 2-án.

M. k. földmivelésügyi miniszter.

Jencs-féle Magyar Restitutions-Fluid

lovak és szarvasmarháknek

JENCS VILMOS gyógyszerész,
Bpest, II., Széna-tér 1. sz.

Főraktár: Dr. Egger Nándor gyógyszerész-tára, Bpest, VI., Váci-körút 17.

Hol a ló vagy szarvasmarha állandóan használatban van, e szer nélkülözhetetlen. Rendesen használva az állat izomerejét fokozza, kitartóvá, erőssé teszi; meggátolja a lábak mezei bémúlását, az intugulást s az úgynevezett pókosodást.

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra),
Chi isalétromot, Kainitot,
40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részv.-társ.

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

MAGYAR ÉLELMISZERSZÁLLÍTÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-út 20.

SERTÉSBIZOMÁNYI ÜZLET.

Sürgönyez. m.: Consum, Budapest. * Telefon 25—02.

Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti. Elvállalja **kőbányai szállásain** a sovány sertések kihizlását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

KURCZ L. és Társa

BUDAPEST,

VIII. ker. Szentkirályi-utca 13.

készíti a legjobb

CLICHÉT

mindennemű nyomtatványhoz.

Első Magyar Sertéshizlaló

Alapított 1869. **Részvény-Társaság** Alapított 1869.

BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a «Hizlalda»-állomás mindkét oldalán fekvő, mintegy **35.000 darab** sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett **szállástelepeit**, melyek **csatornázva, kitünő vízzel bíró ártézi-kúttal, vízvezetékkel, szükséges eleséggraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval** vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kégyelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legbiztosabb kiszolgálásról gondoskodik. van.

1—40

Utánnymot nem díjazatik.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyú- és tűzoltószer-gyára
ezelőtt GEITTNER és RAUSCH cég tulajdona.

Városi iroda: Fürdő-utca 2. **BUDAPEST** Gyár: X., Felső vaspálya-u. 5.

Szivattyúk
Fecskendők
Mézga-tömlők
Vascsővek
*
Istálló berendezések
önműködő szabadalm. itatókkal.
Acetylen lámpák
Benzin-motorok
Herkules vizszűrők
Fáklyák, Létrák

Nmélt. örgróf Pallavicini Sándor
úr mindszent-algyői uradalma

rambouillet juhászatából

==== tisztavérű fiatal ====

rambouillet tenyészkosok

==== folyton kaphatók. ====

Csongrád-Sándorfalva 1901 július havában.

Urad. főintézőség.

„MÉLOTTE“ szabadalmazott

TEJFŐLÖZŐGÉP

az országos tejgazdasági felügyelőség
által 1901. márczius 13., 14. és 15-én
rendezett tejfőlözőgépversenyen egy-
hangulag

kifünőnek elismerve.

Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb főlőzés!

Legmagasabb munkabírás!

Teljes tejgazdasági berendezések.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve

A magyar királyi állam-
vasutak gépgyára gazda-
sági gépeinek eladása.

*

**Használt és
javított**
lokomobilok és gőzcséplőgépek.

*

Csereüzletek.

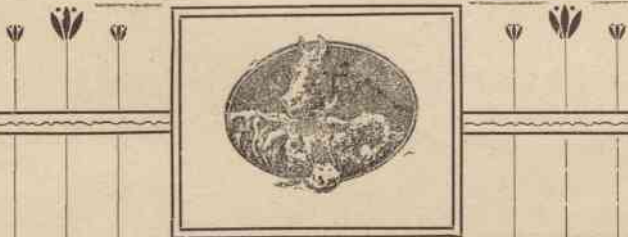
Mindennemű gazda-
sági gépek.

TENYÉSZ-

ÉS

HASZONÁLLAT-IMPORT

Pick Oswald

Budapest

VIII., külső Kerepesi-ut 1. sz.

Legelsőrendű

5, 6 és 7 éves igás-ökrök,

továbbá

1, 2, 3 és 4 éves tinók (ökör-borjúk)

mind erdélyi magyar fajjalleggel,
állandó gazdag választékban **eladóok.**

Bővebbet

László és Társai gazd. intézőségénél

Nagy-lklódon.

Vasút-, posta- és távirda-állomás Szolnok-Doboka megyében.

1900-dik évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a budapesti gyapju-
aukeziókra, melyek első sorozata

f. évi július hó 3, 4, 5 és 6-án tartatik meg.

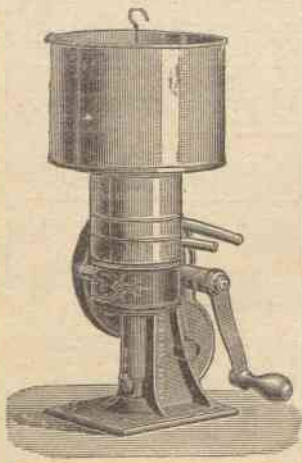
Az aukeziókra fölküldött és «Gyapju-árverési vállalat Buda-
pesten, Dunaparti teherpályaudvar» ezimzett gyapjuküldé-
mények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezmény-
ben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fölvilágosítással szolgál

Gyapjuárverezési vállalat.

HELLER M. és TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Az 1900. évi párisi világkiállításon
nyert kitüntetés:

ALFA-SEPARATOROK

GRAND PRIX!

Alfa-Separator Részv.-Társaság

Ezelőtt: PFANHAUSER A.

Iroda és raktár Gyártelep
Budapest, V., Báthory-utca 4. sz. Budapest, VI., Petneházy-utca 6-8.

Tejgazdasági gépgyár

szállít
mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket
a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban!

Berendez
Tejtelepeket
Tejszövetkezeteket
Mintatehenészeteket.

* * Árjegyzéket és költségvetéseket díjmentesen küldünk. * *

